

VĂN MẪU 7 - GIẢI THÍCH CÂU TỤC NGỮ

“ĐÓI CHO SẠCH, RÁCH CHO THƠM”

Đề bài: Giải thích câu tục ngữ “Đói cho sạch, rách cho thơm”

Bài mẫu hay nhất

Trong kho tàng ca dao tục ngữ Việt Nam nhân cách và đạo đức của mỗi người luôn được đề cao, là thước đo về giá trị của mỗi người. Qua câu tục ngữ “Đói cho sạch, rách cho thơm” ta càng thêm thấm nhuần tư tưởng đó của ông cha ta

Câu tục ngữ gồm có hai vế vừa là đối lập, vừa là bổ sung ý nghĩa cho nhau “Đói cho sạch, rách cho thơm”.

Câu tục ngữ không chỉ muốn nói về chuyện ăn, cách mặc của mỗi người mà qua đó còn muốn nêu cao giá trị đạo đức, giữ gìn nhân cách của bản thân mỗi chúng ta. “Đói cho sạch”- “đói” ngoài ý nghĩa chỉ sự thiếu thốn, đói khát còn mang ý nghĩa là rơi vào hoàn cảnh khó khăn về vật chất. “Sạch” ngoài ý nghĩa chỉ sự sạch sẽ, ở trong tục ngữ này đã có hiện tượng chuyển nghĩa. Không còn mang ý nghĩa thông thường đó nữa, mà ở đây tác giả muốn nói tới tâm hồn, sự trong sáng trong suy nghĩ, cư xử văn hóa. Qua đó, cha ông ta ngoài việc muốn nhắn nhủ con cháu không chỉ trong cách ăn mặc, còn muốn nhắc nhở con cháu về một cách sống đẹp, văn hóa, dù có phải đối mặt với thiếu thốn về vật chất, khó khăn trong chuyện tiền bạc nhưng vẫn phải giữ được một tâm hồn trong sáng, biết cư xử phải đạo, không được làm những việc bất lương. Trong xã hội ngày hôm nay, không thiếu những trường hợp khi rơi vào hoàn cảnh túng quẫn, coi nhân phẩm nhẹ hơn tiền tài, danh vọng.....mà làm trái với lương tâm mình mà làm những việc bất lương như ăn trộm, ăn cắp,nhằm thỏa mãn nhu cầu cá nhân. Những trường hợp như thế, dù không chịu sự trừng phạt của pháp luật cũng sẽ chịu sự trừng phạt của xã hội và sự day dứt của lương tâm mình. Nhìn lại câu chuyện Thạch Sanh, chúng ta có thể nhận thấy rõ hình ảnh Lý Thông tham lam xảo quyệt, dùng đủ thủ đoạn để trục lợi cá nhân, bỏ qua lòng tự trọng của bản thân mình.....để rồi cuối cùng phải chịu sự trừng phạt thích đáng. Cùng nhìn về chiều dài lịch sử, qua bao thế hệ cha ông ta, chúng ta có thể nhìn thấy những tấm gương những con người có nhân cách và đạo đức tốt đẹp, mà lịch sử dân tộc tôn vinh tới tận ngày hôm nay. Thật vậy, lịch sử chẳng bao giờ có thể quên họ, bởi họ là những tấm gương sáng ngời về đạo đức và nhân cách đáng khâm phục. Đó là nhà văn Chu Văn An, thầy không chỉ dạy kiến thức, truyền thụ đạo lý ... cho biết bao thế hệ học sinh mà hơn hết cái mà thầy để lại cho bao thế hệ tương lai là nhân học của mình mà thầy đã dùng tâm huyết cả đời khắc sâu trong trái tim mỗi thế hệ, những bài học đạo lý về làm người đó còn sáng ngời tới tận ngày hôm nay

Vế thứ hai của câu tục ngữ nói “Rách cho thơm” muốn nói dù quần áo bên ngoài có rách nát, không lành lặn thì vẫn phải giữ được sự thơm tho, sạch sẽ. Ý nghĩa của từ “thơm” trong vế thứ hai cũng giống như từ “sạch”, ý chỉ tới những điều trong sạch đúng đắn. Câu tục ngữ sử dụng hai động từ chính là “cho” mà không sử dụng bất kỳ một động từ nào khác để thay thế như “thì” hay “nên”..... Bởi “cho” là giữ lấy, là sự tiếp nối về phẩm chất, đạo lý được truyền thụ lại từ thế hệ này qua thế hệ khác. Câu tục ngữ đúc kết những đạo nghĩa tốt đẹp của ông cha ta. Nó thể hiện chân lý bao đời nay của bao thế hệ người dân Việt mà chúng ta có thể nhận thấy qua những câu ca dao tục ngữ khác như “Giấy rách phải giữ lấy lề” hay như “Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn”, nhằm hướng chúng ta tới sống đẹp, sống đúng, đó là cách sống mà mỗi người cần hướng tới

Nhân cách của mỗi người được thể hiện qua hành động và việc làm. Chúng ta có thể dùng hành động, việc làm của mỗi cá nhân để tạo ra vật chất nhưng nếu để mất nhân cách thì không thể dùng vật chất nào có thể mua lại được. Chính vì thế, nhân cách là sự phát triển, tôi luyện qua thời gian và thử thách

Thật vậy, câu tục ngữ có ý nghĩa rất quan trọng đối với cá nhân mỗi chúng ta. Từ đó, giúp chúng ta sống hạnh phúc hơn, giữ vững đạo nghĩa tốt đẹp được ông cha ta gìn giữ suốt bao đời, trở thành người có ích cho xã hội

Bài mẫu 1

Cuộc sống của mỗi người luôn có những biến đổi, có những lúc thăng nhưng bên cạnh đó cũng có những nốt trầm. Trước sự thay đổi của cuộc sống chúng ta cần giữa vững ý chí, niềm tin và hơn hết là giữ gìn phẩm giá của bản thân. Để nói về điều này, ông cha ta đã gửi gắm qua câu tục ngữ: Đói cho sạch, rách cho thơm.

Câu tục ngữ được chia làm hai vế, cân đối, nhịp nhàng. Trước hết chúng ta cần hiểu nghĩa đen của câu tục ngữ này là gì. Dù có bị đói chúng ta cũng phải ăn miếng ăn sạch sẽ, dù có nghèo quần áo cũng phải gọn gàng, thơm tho, không được ăn mặc lố thời, luộm thuộm. Đằng sau lớp nghĩa bề mặt đó, ông cha ta còn gửi gắm đến thế hệ sau một thông điệp vô cùng sâu sắc, ý nghĩa. Đói và rách ở đây chỉ cuộc sống khó khăn, túng quẫn; sạch, thơm không chỉ dùng chỉ hình thức bề ngoài mà còn thể hiện phẩm chất, tính cách bên trong mỗi con người: sự trong sạch, trung thực, không tham lam, lừa dối. Câu tục ngữ khuyên nhủ mỗi người dù cuộc sống có khó khăn, vất vả, phải chịu nhiều khổ cực cũng phải luôn giữ gìn nhân cách, phẩm chất của bản thân. Không bởi vì hoàn cảnh thay đổi mà bán rẻ nhân phẩm, lương tâm, đạo đức của chính mình.

Trong cuộc sống, khi gặp những khó khăn người ta thường dễ dàng suy sụp, nản chí, có những hành động không đúng với chuẩn mực đạo đức, “đói ăn vụng, túng làm càn”. Đồng thời đây cũng là lúc thử thách bản lĩnh của mỗi con người. Nếu là người có ý chí, có bản lĩnh vững vàng sẽ không bị sa ngã trước những cám dỗ của cuộc sống, sẽ giữ được lương tâm, phẩm giá, nhân cách của bản thân. Ngược lại, bị cám dỗ sẽ trở thành kẻ xấu,

tha hóa về đạo đức. Với xã hội hiện đại đây là câu nói răn mình mà mỗi người cần phải ghi nhớ để không sa đà vào những tệ nạn khi gặp khó khăn, vất vả.

Từ cổ chí kim có rất nhiều tấm gương sáng về tinh thần, thái độ sống đúng đắn, đúng mực, không bị cám dỗ trước những sa hoa của cuộc sống. Khổng Tử người có phẩm hạnh, đạo đức cao thượng, dù cả đời ông sống trong nghèo túng, nhưng chưa bao giờ ông bị những lời dụ dỗ làm cho mất đi những nét phẩm cách của một bậc thánh nhân. Gần hơn là cụ Phan Bội Châu, vị anh hùng của dân tộc, là một người tài giỏi, lãnh đạo nhân dân cứu nước theo con đường dân chủ, mặc dù nhiều lần bị thực dân Pháp dụ dỗ, đe dọa nhưng ông vẫn kiên trì tấm lòng cứu nước, cứu dân. Và còn rất nhiều tấm gương khác trong cuộc sống thể hiện đức tính tốt đẹp, không bán rẻ lương tâm, nhân cách của bản thân trước những cám dỗ của cuộc sống.

Bên cạnh đó vẫn còn những con người coi thường những giá trị tốt đẹp của dân tộc, bán rẻ nhân phẩm của mình vì những lợi ích trước mắt như: buôn bán ma túy, ăn trộm, ăn cắp,... Những hành động này thật đáng lên án và những kẻ đó cần có những hình phạt thích đáng.

Đói cho sạch, rách cho thơm từ xưa đến nay đã là lời răn dạy, là lẽ sống mà mỗi con người phải hướng đến. Là một học sinh ngay từ khi ngồi trên ghế nhà trường chúng ta phải kiên định, trung thực, không vì những lợi ích trước mắt mà bán rẻ nhân cách của mình. Chỉ có tu dưỡng, rèn luyện đạo đức ngay từ bây giờ thì sau này ta mới trở thành người có ích cho gia đình và xã hội.

Bài mẫu 2

Trong cuộc sống, để có thể sống đẹp, sống tốt, sống đúng không phải là điều dễ dàng, nhưng cũng không phải là chuyện không thể. Giữa xã hội có nhiều vết nhơ hay trong một môi trường đầy cám dỗ, để có thể sống không hổ thẹn với lòng mình cần rất nhiều bản lĩnh. Bởi vậy cha ông ta đã có câu tục ngữ “Đói cho sạch, rách cho thơm”.

Câu tục ngữ “Đói cho sạch, rách cho thơm” bao gồm hai vế, vừa đối lập vừa bổ sung hỗ trợ cho nhau để hoàn thiện điều khuyên răn mà người xưa muốn nhắn nhủ.

Vế thứ nhất “Đói cho sạch” muốn nhắn nhủ với chúng ta rằng dù rơi vào hoàn cảnh khó khăn, thiếu thốn, cơm không có ăn thì cũng phải ăn uống cho sạch sẽ, không ăn uống mất vệ sinh. Như vậy vừa đảm bảo sức khỏe, vừa tạo thành thói quen về sau. Còn về tầng nghĩa chìm của vế này “đói” chính là chỉ sự nghèo khó, thiếu thốn còn “sạch” ở đây đã có hiện tượng chuyển nghĩa, không phải sạch theo ý nghĩa thông thường nữa. “Sạch” còn mang ý nghĩa chỉ tâm hồn, chỉ tâm lòng, chỉ cách suy nghĩ trong sáng, lành mạnh, không vướng đục.

Dù phải đối mặt với nhiều thiếu thốn, tiền bạc không có nhưng cũng phải giữ được tấm lòng thanh sạch, không làm những điều trái với lương tâm. Như vậy thì cuộc sống dù khó khăn cũng thấy vui vẻ và hạnh phúc. Bản thân sẽ không thấy hổ thẹn, không thấy day dứt. Dù nghèo nhưng cũng không được trộm cắp, dù muốn cũng phải cắn răng chịu đựng. Có rất nhiều người lâm vào hoàn cảnh bế tắc nên đã làm “liều” đi ăn trộm, đi đánh bài bạc, đi làm những việc xấu xa để mong có tiền tiêu.

Thực ra đến bước đường cùng họ mới làm như vậy nhưng đây là điều không nên. Một lần rồi còn có lần thứ hai, thứ ba và cứ tiếp diễn như thế. Để tấm lòng mình thanh sạch, không bị phủ đục thì cuộc sống dù khó, dù thiếu vẫn thấy rằng mình thanh thản, không phải cắn rứt.

Vế thứ hai của câu nói “Rách cho thơm” ý chỉ dù rách nát, quần áo không lành lặn thì cũng không được để bẩn, phải để chúng luôn thơm tho, để người khác nhìn vào không kì thị và không chỉ trích. Chúng ta vẫn thấy rất nhiều người nghèo đói, quần áo không có mặc nhưng họ vẫn luôn giữ được sự thơm tho, sạch sẽ. Ý thứ hai của từ “thơm” cũng như từ “sạch”. Ý chỉ những điều trong sáng, đúng đắn, luôn giữ đúng đạo nghĩa, không khiến cho tâm hồn phải bận tâm suy nghĩ nhiều.

Em đã từng thấy có hai mẹ con nghèo đến nỗi những bữa cơm cũng thiếu, nhiều khi còn phải nhờ sự giúp đỡ của mọi người nhưng vào căn nhà họ luôn sạch sẽ, tinh tươm. Đứa bé nhiều lúc đói, thấy người khác ăn cũng phát thèm nhưng kiềm chế và nhẫn nhịn chờ mẹ mang chút gì đó về.

Câu tục ngữ khuyên con người ta dù phải rơi vào thiếu thốn đến cùng cực thì hãy luôn giữ tấm lòng mình được thanh sạch, không bị những thứ xấu dụ dỗ, không bị những điều không nên lôi kéo vào. Bởi rằng nó sẽ tạo thành thói quen, thành một con đường không tốt về sau mà mọi người cứ mặc định bước vào.

Khi chúng ta giữ được sự trong sáng của tâm hồn thì cuộc sống thiếu thốn vật chất nhưng niềm vui và sự thanh thản trong tâm hồn vẫn luôn hiện hiện trong đôi mắt thánh thiện ấy.

Cha ông ta có câu “Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn” cũng nhằm nhắn nhủ điều này đối với mọi người. Sống đẹp, sống đúng là cách sống mà chúng ta cần vươn tới.

Đối với những người trẻ, đừng để bị cuốn vào vòng quay của xã hội mà đánh mất đi cái tốt đẹp của bản thân mình

Thật vậy, câu tục ngữ đã có ý nghĩa vô cùng to lớn đối với cuộc sống của mỗi người. Giúp chúng ta sống tốt, sống đẹp, sống hạnh phúc hơn, trở thành người có ích cho xã hội.